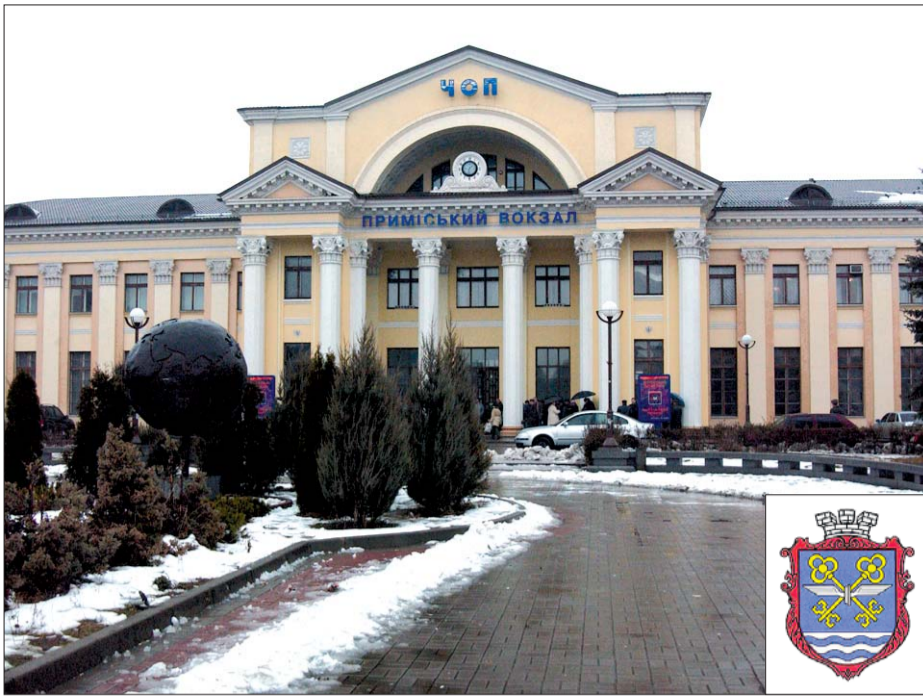

Три транспортні залізничні артерії єднають Галичину із Закарпаттям. Пронизуючи тунелями гірські хребти, простягаючись мостами і віадукми над стрімкими потоками, огинаючи схили і пагорби, вони виходять у долини Ужа, Латориці й Тиси, а потім у крайній західній точці України – місті Чопі з'єднуються, утворюючи на чопській станції головну браму нашої держави у Центральну і Південну Європу.

Місто залізничників між Ужем і Латорицею

Якщо бути більш точним, то "брам" тут дві – це приміський та міжнародний вокзали, на які щоденно прибувають сотні вітчизняних та зарубіжних туристів. Власне у цих монументальних спорудах для пасажирів завжди відкриті двері затишних залів очікування, закладів громадського харчування, медпункту, камер схову, санітарно-побутових приміщень, відділення охорони правопорядку тощо.

Меморіальна дошка на фасаді одного з вокзальних приміщень нагадує приїжджим, що тут, у Чопі, тривалий час жив і працював черговим по станції, згодом очолював її Георгій Кірпа. Тоді в 70-х роках містечко пережило своєрідний ренесанс: розширювалась транспортна інфраструктура, зводились промислові об'єкти, нарощувались потужності залізничного вузла. А пізніше, працюючи на вищих керівних посадах, Георгій Миколайович продовжив роботу із розширення співробітництва залізниці з країнами Заходу, що особливо важливо для прикордонного регіону. На станції Єсень, яка практично "злілася" із Чопом, у стислі строки було збудовано потужний пункт перестановки вагонів і великий центр з ремонту візків та колісних пар рухомого складу. Одночасно в Чопі споруджувалося житло та об'єкти соціально-культурного призначення. Зокрема, у 1999 році тут було здано в експлуатацію вузлову лікарню, яка за своїм комфортом, сучасним медичним обладнанням вважається однією з найкращих на залізниці.

Господарське ставлення до будь-якої справи дало поштовх для розвитку всієї залізничної інфраструктури міста. Зараз тут успішно діють вагонне та локомотивне дило та інші підприємства, які останнім часом нарощують обсяги перевезень. До таких, зокрема, належить і відокремлений підрозділ Львівської залізниці "Європейське транспортно-експедиційне відділення". За підсумками 2010 року вдвічі збільшено відправку зі станції Чоп експортних та транзитних поїздів до Словаччини у порівнянні з результатами роботи у 2009 році. Не пасуть задніх і місцеві вагонники, локомотивники, колійники,

які своєю наполегливою працею збагачують залізницю і державу.

Про це добре знає залізничник за професією, а нині заступник міського голови Чопа Володимир Хижняк.

– Зараз у депутатському корпусі міськради кожен третій – працівник Чопського залізничного вузла, – каже Володимир Григорович. – І це не випадково, адже представники нашої професії користуються великою повагою і довірою земляків. Тим більше, що всі знають – місцеві залізничні підприємства та їх працівники дають більш ніж половину від усіх надходжень до міського бюджету.

Вони роблять свій внесок у його розбудову і поліпшення благоустрою Чопа. Саме завдяки залізничникам місто забезпечене якісним водопостачанням, вчасно ремонтуються дороги, будинки, школи, облаштовуються дитячі майданчики... Значну увагу залізничники приділяють економічному і соціальному розвитку міста. У Чопі створені всі умови для залучення інвестицій в економіку, і місто вже вкотре займає перші місця в області з показників соціально-економічного розвитку, а це – відкриття нових підприємств і створення нових робочих місць. Цікаво, що в нашому невеликому містечку заробітна плата грома-

дян є найвищою серед усіх населених пунктів Закарпаття. Ми уже й забули, що таке несвоєчасна виплата зароблених грошей.

Чіп, Чоп, а, може, Чап?

Якщо зійдуться троє мешканців міста і почнуть сперечатися про походження його назви, то кожен, як мовиться, буде відстоювати своє: українець – назве його Чіп (від слова "чіп", яким закривають горловину якоїсь ємкості), росіянин із тим же значенням вимовить це слово своєю мовою, а угорець скаже, що назва ця, швидше за все, походить від родини давніх власників поселення, магнатів Чапі (Чопі). Всі вони, напевне, матимуть рацію, адже Чоп – інтернаціональне місто. Тут упродовж століть пліч-о-пліч живуть українці, угорці, словаки, роми, росіяни. Написи, вивіски, так як і спілкування городян двомовне: окрім російської та української, угорською мовою володіє більшість населення.

Історія Чопа, як і історія всього Закарпаття, непроста: за весь час свого існування Чоп змінив 142 правителів. Можливо, люди не могли в ті часи тут надовго прижитися тому, що часті повені перетворювалися на справжню катастрофу, позбавляючи селян їжі, майна і навіть житла. Така доля, на щастя, у наші дні не загрожує мешканцям Чопа та Закарпаття, хоча повені у тутешніх місцях теж не рідкість. Одна з них, наприклад, завдала значної шкоди народному господарству, зруйнувала житло залізничників і в 1998 році. Та потерпілих не залишили віч-на-віч із бідом. За кошти залізниці для залізничників, що втратили житло, збудували десятки будинків, надали матеріальну допомогу.

Квиток на щастя – від залізниці

Наприкінці XIX ст. Чоп отримав свій квиток у краще життя: через село пролягла залізниця, яка сполучила Угорщину та Галичину. Дві третини населення міста так чи інакше були пов'язані із залізничними роботами. У радянські часи Чоп зберіг свій статус важливого залізничного вузла на перехресті доріг з Трієста до Києва. Тут поїзди змінюють ширину колісних пар: з нашої 1520 мм завширшки на європейську – шириною 1435 мм.

У 1957 р. Чоп отримав міський статус, а у 2003 році – міста обласного підпорядкування. За місцевими переказами, цьому сприяв візит до поселення Сталіна, який повертався через Чоп із Потсдамської конференції у серпні 1945 року: начебто він, оглянувши привокзальну площу, сказав: "Чоп – справжнє місто, а не село!"

У Чопі, окрім залізничних розгалужень, сходяться також міжнародні автомобільні шляхи. Місцевий митний пост "Тиса" – один з найбільших у Європі. Його пропускна здатність – тисячі легкових і вантажних автомобілів на добу.

Майстри на всі руки

Минулого літа мені пощастило побувати на святкуванні Дня міста в Чопі. З'ясувалося, що серед працівників тутешнього залізничного вузла є чимало умільців народно-прикладного мистецтва, які представили зроблені власноруч вишивки, живопис, вироби з лози, кераміку, малюнки на оксамиті, мереживо. А яким пахучим медом та свіжими овочами вони пригощали! Не пасли залізничники задніх під час конкурсу "Найсмачніша національна страва". За висновками дегустаційної комісії, перемога в цій номінації дісталась кухарям із місцевого вагонного депо. А тим часом на стадіоні "Локомотив" відбувалися спортивні змагання з міні-футболу та волейболу. Словом, Чоп – місто залізничників, які вміють добре працювати і цікаво відпочивати.

Анастасія ПШЕНІСНОВА

На фото: меморіальна дошка Георгію Кірпі, вокзал станції Чоп, бистрі води Латориці, містечко ветеранів у Чопі